

blag
L
mert ez
kladós!
nagyváradi
l, szigoruan
erint.
ENZ Cluj
1-18.

No 2398
oda
ck
nd No 2.
snya, flanel
raktára.

ságok
pan
ztek

&
nár
Cluj,
and 6.

vetek
írek,
inden
élyen
ban.

szling-
lárokat
mulja.
esillár- és bronz-
a.

ért
ngatlan!
és valóság.
miniszteri együt-
tett sorsolás ut-
apja visszavon-
asztus 1-én.

százados akác-
ális hold és
eten:
szobás s mellék-
t verandas

és egy 4 szoba
ház (köépületek
kocsiszin stb.
va. Sorsjegyek kap-
mányosoknál.
Kp. R. Cluj,
ahol a pénz elő-
rendelések is eszkö-

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cim-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

1925 május 11 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 104 szám

5685. Ijar 16

A kisantant-konferencia első napja

**Beszélgetés Benes és Nincsecs külügyminiszterekkel. Benes szerint nincs kommunista-
veszedelem. Mi keresett Kalkoff Belgrádban. Követelik Magyarország hadügyi költség-
vetésének leszállítását. A román külügyminisztérium kommunikéje**

(Bucuresti-Bukarest, május 9. Az Uj Kelet kiküldött munkatársától.) A kisantant konferenciának csak a lapok hasábjain és a bukaresti Gara du Nordon van némi nyoma. Maga a város vajmi kevés érdeklődést mutat a készülő nagy világpolitikai esemény iránt. A Gara du Nordon már délután két órakor szokatlan ünnepélyesség és izgalom uralkodik, a pályaudvar előtt és a belső peronon egy-egy diszszázad áll feszült baktában, sorra érkeznek az autók, amelyekből magasrangú katonák és diplomáciai tisztviselők szállanak ki. Valamivel félhárom óra előtt megérkezik Duca külügyminiszter is. Pontban félhárom órakor berobog a Szimplon-expressz s a mozdony mögé csatolt szalonkocsi ajtajában megjelenik Nincsecs jugoszláv külügyminiszter erőteljes alakja. Tömöttbajszu, energikus arcvonásu, kissé kopaszodó ember. Ducához siet s a két külügyminiszter barátságosan átöleli egymást. A diszszázad sorfala között autóra ülnek és az Athene Pallas szállóhoz hajtatnak, amelynek első emeletén van Nincsecs lakosztálya.

Este kilenc órakor ugyanez a jelenet ismétlődik meg a Gara du Nordon, a diszszázadok ismét feszesen állanak, Duca ismét megjelenik, csak hogy ez alkalommal nem a jugoszláv, hanem a cseh követség személyzete siet a peronra. Valamivel kilen után befut a prágai gyors s a szalonkocsiból Benes, a csehszlovák köztársaság külügyminisztere száll ki.

Interjú két külügyminiszterrel

Alig egy órával Benes megérkezése után, a két szövetséges állam külügyminisztere az Athene Pallas fogadótermében fogadta a romániai és a külföldi sajtó Bukarestben tartózkodó képviselőit. Először Nincsecs beszélt.

— A kisantant konferenciája elé — mondotta — a legnagyobb optimizmussal tekintek. Egészen bizonyos, hogy a szövetséges államok összes kérdéseket a legharmónikusabban sikerül majd elintézni. A bolgár hadsereg létszámemelésé ügyében például teljes megegyezés van a három állam külügyminisztere között.

— Jugoszlávia belpolitikai helyzetéről az utóbbi időben fantasztikus hírek jelentek meg a külföldi lapokban. Kétségtelen, hogy nálunk is voltak és vannak belpolitikai nehézségek, azonban azok korántsem olyan súlyosak, ahogyan azt a külföldi sajtó pertraktálta. Egyébként az utolsó hetek eseményei nagymértékben hozzájárultak belpolitikai helyzetünk konszolidálásához.

— Miért járt Kalkoff bolgár külügyminiszter Belgrádban — kérdezte az egyik újságíró?

— Kalkoff Párisba utazott és utjában szükségesnek találta, hogy a jugoszláv kormányt felvilágosítsa a balkáni kommunista veszélyről. Mi is tisztában vagyunk vele, hogy a kommunizmus állandóan veszélyezteti a Balkán békéjét. Hisszük azonban, hogy komoly rendszabályokkal sikerülni fog elejét venni a veszedelemeknek.

Ahol nincs zsidókérdés

Az Uj Kelet munkatársa a jugoszláviai zsidók helyzete iránt érdeklődött a külügyminiszternél.

— Nálunk zsidókérdés — mondotta Nincsecs — semmiféle formában nem létezik. Az antiszemitizmus ugyszólván ismeretlen fogalom az egyesült királyságban, amire a legjobb bizonyíték a jugoszláviai zsidók önfeláldozó hazaszeretete. Dr. Alkai belgrádi főrabbi ur, országunk zsidóságának kitűnő vezére, nemrég igen magas kitüntetést kapott a királytól. Nálunk a zsidók teljes egyenjogúsítása ugy a törvényekben, mint az életben is megvalósult.

Az újságírók ezután Benes külügyminisztert interjúválták meg, akihez elsősorban azt a kérdést

intézték, igaz-e, hogy Lengyelországot felveszik a kisantant államai közé?

Benes a következőket mondja:

Lengyelország és a kisantant

— Egyáltalán nem gondolunk bármely új országnak a kisantantba való felvételére. Amikor a kisantant megalakult, az három állam szövetségét célozta és ennek megfelelően fektettük le a szövetség szabályait. Ha tehát egy új állam belépéséről lesz még szó, a kisantant egész strukturáját meg kellene változtatni. Ez pedig, legalább is egyelőre, nem opportunus.

— Hogyan lehet az — faggatták az újságírók Benest tovább — hogy Genfben Lengyelország mégis a kisantant mellé szegődött?

— Az egyes államok a kisantantba való belépés nélkül is hatékonyan együtt működhetnek a szövetséggel, mert a kisantant nem csupán a trianoni békeszerződés betartásának ellenőrzésére alakult, hanem főként azért, hogy Középeurópa egyensúlyát minden körülmények között megvédelmezze. Márpedig ennek az egyensulynak fentartása Lengyelországnak is ép olyan érdeke, mint nekünk.

Segíteni kell Ausztriát

— Milyen a kisantant viszonya Ausztriához?

— Ausztriát segítenünk kell egyrészt azért, mert különben előtérbe kerülne a Németországhoz való csatlakozás gondolata, ami feltétlenül káros hatással lenne Középeurópa egyensúlyára, másrészt pedig azért, mert eddigi magatartásával méltán megérdemelte a támogatást. A kisantant ellene van az úgynevezett dunai konföderáció tervé-

nek is, mert céltalannak és megvalósíthatatlannak tartja.

— Mi a véleménye a bolsevizmus veszedelméről?

— Ilyent én nem ismerek, mert ilyen nincs — feleli röviden és határozottan Benes.

— Hindenburg megválasztása milyen hatással lesz az európai békére? — kérdezték az újságírók.

— Véleményem szerint Hindenburg megválasztása semmiképpen sem befolyásolhatja Európa nyugalmát. A legnagyobb naivitás még gondolni is arra, hogy Európában tíz-tizenöt éven belül háborus konfliktusra kerülhessen sor. Remélem, hogy a genfi jegyzőkönyvben foglalt elveket, az újabb események dacára is, már a közeljövőben megvalósíthatjuk.

Végül az Uj Kelet munkatársa Benes külügyminisztert is megkérdezte a csehszlovák köztársaság zsidóságának sorsa felől.

— A zsidókérdést nálunk — mondotta — a legmodernebb népszövetségi szellemben oldottuk meg. Alkotmánytörvényünk szerint a zsidóság szabadon vallhatja magát zsidó nemzetiségűnek és élhet a nemzeti kisebbségek számára biztosított jogokkal. Természetesen az alkotmány azt sem akadályozza meg, hogy valamelyik zsidó más nemzetiségűnek vallja magát. Köztársaságunk elnöke, Massaryk professzor, őszinte barátja a zsidóságnak és a cionista gondolatnak. Erről azt hiszem meggyőződhetek a cionistaszervezet legutóbbi két világkongresszusa alkalmával is, amelyek tudvalevőleg Karlsbadban, köztársaságunk területén zajlottak le.

— s. —

A külügyminisztérium hivatalos kommunikéje a konferenciáról

Ma délelőtt 10 órakor vette kezletét a kisantant-konferencia Bratianu Jonel elnökletével. A konferencia megnyitásával kapcsolatban ünnepélyes előkészületeket tettek. Szombatra az egész Calea Victoriát és a Sturdza-palotát, ahol a tanácskozások folynak, fellobogózták a három állam színeivel.

A megnyitás előtt nagy katonai felvonulás volt, amely lényegében próbája volt a holnapi ünnepélyes felvonulásnak, amelyen a vendég- külügyminiszterek is résztvesznek. A tanácskozások Duca külügyminiszter hivatalos szobájában folynak. A külügyminiszteri titkárok részére külön szoba áll rendelkezésre. A külföldi újságírók részére külön termet jelöltek ki, amelyben minden asztalhoz telefon van bevezetve, melyek a szikratáviróval és a táviróállomással kötik össze az újságírókat. A postaigazgatóság is külön rendszabályokat léptetett életbe. Állandóan dolgoznak a konferencia időtartama alatt a berlini és párisi szikratáviró-állomásokkal. A Hughes-gépek is folytonos működésben vannak. A mai tanácskozások déli 12-ig tartottak. A megbeszélésekről a külügyminiszter a következő kommuniké adta ki. Figyelemreméltó, hogy az alábbi kommuniké nem mindenben harmonizál Benes és Nincsecs fenti nyilatkozatával.

„A mai hatodik kisantantkonferenciának programját Duca külügyminiszter állapította meg a jugoszláv és cseh külügyminiszterekkel folytatott tanácskozásaik alapján. A konferenciának a mai nehéz politikai viszonyok adnak különös fontosságot. A tárgyalások fontos változásokat fognak eszközölni a kisantant összetételében. A tárgyalandó anyagok között a következő kérdések szerepelnek: Hindenburg tábornagynak köztársasági elnökké történő megválasztása, amely kétségtelenül a monarchia visszaállítását és ezzel közvetve a revansgondolat újjáéledését eredményezte, a balkáni államokban befészkelődött kommunista-propaganda ügye, amelyet nyilvánvalóan a szovjetkormány sugalmaz bécsi szervezete útján, mozgalom Ausztriának Németországhoz való csatlakozása ügyében és ezenkívül több olyan esemény, melyek megbeszélés tárgyát kell, hogy képezzék a konferenciának.

Ami a kommunizamozgalmat illeti, általános az a vélemény, hogy az európai államokban ez már elérte a kulmináló pontot, amit bizonyítanak a francia közsémi választások eredményei és az angol kommunista-mozgalom csődje. A szovjetkormány elismerése ügyében a legutóbbi prágai kisantantkonferencia az egyes államok részére szabadkezet biztosított. Az a tény, hogy mindeddig ezen államok közül egyik sem vette fel a diplomáciai összeköttetést a szovjetkormánnyal, nagyon figyelemreméltó.

Magyarország folytatva Németország példáját, nem törődve a következményekkel, állandóan ébren tartja a békeszerződések revíziójának ügyét. Katonai intézkedései, miket költségvetése bizonyít legjobban, mert a hadügyminisztérium részére kiutalt budget eléri a román hadügyi költségvetést, szintén megbeszélés tárgyát fogja képezni. Magyarország egyáltalán nem takarékoskodik költségvetésével s ugyanakkor nehéz gazdasági helyzetére való tekintettel a békeszerződésekben foglalt fizetési feltételek teljesítése alól kivonja magát.

Egyes külföldi lapok azon hire, hogy Gö-

rögországot és Lengyelországot a kisantant tagjai sorába veszik fel, még igen koraiak. A cél, melyet a kisantant követ, — a jelenlegi európai határok biztosítása — azonosak Görögország és Lengyelország céljaival és ez biztosítéka annak, hogy ezek egyúton halad-

Jugoszlávia kész elismerni a szovjetkormányt

A konferencia köréből származó hírek szerint Jugoszlávia szembehelyezkedik a bolgár hadsereg létszámemelésére vonatkozó határozattal.

Rendkívül nagy fontosságra tarthat számot az a hír, amely ma a fővárosban elterjedt, hogy Nincsiés a konferencián rá fog mutatni arra, hogy Jugoszlávia kész elismerni a szovjet-

nak velünk.

Ez képezi a konferencia tárgyalási anyagát. Az a tudat, hogy a három állam között ezekben a problémákban teljes egyetértés uralkodik, kétségtelenné teszik a konferencia eredményét.

Kormányt, ha Oroszország magáévá teszi az európai diplomáciai szisztémát.

Ez a hír szenzációként hat, mert tudva azt, hogy Duca és Benes egészen más állásponton vannak és teljes egészében a szovjetkormány ellen foglaltak állást és így ez a probléma könnyen nézeteltérésre adhat okot.

Hétfőn végzik ki a szófiai pokolgépes merénylet tetteit

Párhuzamos bombapörök a bolgár bíróságok előtt

Szófia, május 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Sveta Nedelja-templomi pokolgépes merénylet tárgyalása a tanúk nagy száma miatt már jóval hosszabbra nyúlik, mint az a rögtönítélő bíróságoknál szokás. A több mint negyven tanu közül még mindig hátramaradt néhány, akiket csak csütörtökön fognak kihallgatni, ugyanaznap sor kerül a vád és védőbeszédre is. Szerdán ugyanis a katonai bíróság a görögkeleti Szent György-nap miatt nem tartott tárgyalást, mert ezt a napot, mint a György-vitézségi kereszt hőseinek ünnepét Bulgáriában különösen a hadsereg nagy tiszteletben tartja. Hír szerint a merénylet miatt halálraítéltek nyilvános kivégzésére már a jövő hét elején — valószínűleg hétfőn — sor kerül.

A közvélemény érdeklődését a másik bombapörök is lekötötte, amely, mint jelentették, a polgári törvényszék előtt kezdődött meg. Az Odeon-színházban öt évvel ezelőtt elkövetett merényletért, amely az akkori ellenzéki, most kormánypárti politikusok ellen irányult, felelősségre vonják a Sztambolijfszki-rezsim szófiai polgármesterét, Prudkin Krisztót és Muravjev

volt hadügyminisztert, rendőrfőnököt is. A közvetlen büntetéseket, Markov Ferdinand őrnagy és Topeto Sztóján állnak a bíróság előtt. A vádlottak közül csak Muravjev nincs bilincsekben. A tárgyaláson megjelent Sztambolijfszki néhai miniszterelnök özvegye is.

Muravjev tagadja bűnösségét és arra hivatkozott, hogy mint rendőrfőnök feszült viszonyban volt Prudkin polgármesterrel. Maga is gyanakodott Prudkinra, hogy részes a merényletben és ezért detektivekkel figyeltette a polgármestert. A detektivek azt is jelentették neki, hogy Prudkinnak része volt Petkov szerkesztő meggyilkolásában.

Prudkin tagadta a vádakát és kijelentette, hogy a volt rendőrfőnök azért vádaskodik elene, hogy sajátmagának előnyököt biztosítson.

— Ön Todorov Kosztával együtt Muravjev kabinetjében megvizsgálta a merényletre szánt bombákat, — mondta az elnök.

— Nem igaz, — felelte Prudkin. Hasonlóképpen tagadott a harmadik vádlott, Markov Ferdinand is. A tárgyalást csütörtökön folytatják.

Az ügyvédjelöltek mozgalma a sérelmes vizsgarendeletek ellen

Az egységesítő ügyvédtörvény éket ver a regát és a csatolt területek ügyvédjelöltjei közé

(Cluj-Kolozsvár, május 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még az elmúlt hónapban a bukaresti Országos ügyvédszövetség az ország összes ügyvédi kamaráinak megküldötte az új ügyvédi vizsga szabályzatát. Ez új szabályzat éles különbségeket tesz a regáti és a csatolt területek ügyvédjelöltjei között és az utóbbiak helyzetét súlyosan megnehezíti az ügyvédi vizsgákat illetőleg. Lényegesebb rendelkezései az új szabályzatnak, hogy a vizsga anyagát a jelöltnek 2 részben és pedig írásban és szóban kell letenni és ha az írásbeli feladatot nem tudja megoldani, akkor a szóbeli vizsgától is egy évre visszautasítják. Egy tantárgyból való elbukás után szintén a prakszis idejét egy évvel meghosszabbítják. De egy év után nemcsak abból a tárgyból kell vizsgázni, amiből elbukott, hanem az összesből.

Ezek az intézkedések súlyosan érintik a csatolt területek jelöltjeit és annál érthetlenebbek, mert a regáti ügyvédjelöltekre nem vonatkozik, egyelőre csak 1929-ben lép érvénybe, míg a csatolt területeken már ez év júliusában.

Az ügyvédjelöltek, miután értesültek erről az új, őket súlyosan érintő rendelkezésekről, azonnal gyűlést hívtak egybe és azon hevesen kikeltek az újabb megszorítások ellen. Április 14-én volt ez ügyben a gyűlés és azon elhatározták, hogy memorandumba foglalják sérelmeiket és küldöttséget viszi Bukarestbe.

A memorandumot a napokban állították össze és abban kérik, hogy a vizsgákat addig is, míg a minisztériumban intervenálnak az

egységesítő új ügyvédtörvény megváltoztatása érdekében, engedjék meg a vizsgáknak két részben való letételét. Egy tárgyból való bukás esetén 3 hónap után javító vizsga tétele. Két tárgyból való bukás esetén 6 hónap után vizsgázni lehessen és csak kettőnél több tárgyból való bukás esetén kelljen 1 évet várni a javító vizsgára.

A memorandum kimutatja a különbséget a regáti és a csatolt területek ügyvédjeinek helyzete között. Míg a regátban doktorátus nélkül megengedi az 1907. évi törvény, hogy 3 egyetemi év és 2 évi prakszis után a jelölt ügyvéd lehessen, addig Erdély, Bánát és Bukovina jelöltjeinek meg kell szerezniük a doktorátust, 4 egyetemi évet és 3 évi prakszist. Tehát a regátban 5 év után, doktorátus nélkül, míg az utóbbiak 8 évi tanulás és doktorátussal kaphatnak csak diplomát. Mindenféleképp méltánytalan az új ügyvédi vizsgaszabályzat. Ha a bukaresti szövetség nem határoz a memorandum felett, akkor az összes ügyvédképviselőket felkérjük, hogy a parlamentben tegyék szóvá a sérelmeket. Egyben Marzescu igazságügyminiszterhez is küldöttséget menesztenek az ügyben.

Az új törvény teljesen ellentétben a címével, hogy egységesítő törvény, erős éket ver a regát és a csatolt területek jogásztársadalmába közé és ha nem változtatják meg, vagy nem hatálytalanítják, súlyos természetű bajok származhatnak belőle.

Mint értesülünk, az erdélyi ügyvédjelöltek körében általános az óhaj egy szövetség megalakítása iránt, mely egyesület érdekeiket határozottan meg tudná védelmezni.

Zsidó árvaleányok műhelyében

Szönyeghímzést, kosárfonást, varrást, géphímzést tanulnak az árvák

(Cluj-Kolozsvár, május 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány esztendeje, hogy Erdélyben a zsidók árvagondozási akciója intenzívebb és rendszerebb lett, néhány éve, hogy e jóléti ügyünk belekapcsolódott a Joint világmozgalmába és már is olyan eredmények látszanak, amelyek az árvágy megoldását közelebb hozzák. Ami azt jelenti, hogy az árvákat nem alamizsnáskodó koldusokká nevelik, hanem öntudatos és szorgalmas, önálló kereset felé igyekvő emberekké, akik munkában és a maguk tökéletesbítésében keresnek valami enyhítő boldogságot a nagy lelki ür kitalására, amit árvaságuk örökségül hagyott nekik.

Csak a nagyrabecselés és szeretet érzéseivel lehet gondolni azokra, akik ilyen emberies és szociális módon igyekeznek az árvágy rendezésére. Ilyen érzések fogtak el, amikor meglátogattam a kolozsvári árvák tiszta és egyszerű fehérre meszelt műhelyét a Rudolf-ut egyik házában. Káprázatos műpompában játszó szönyegeket szőnek itt, keleti motívumokkal, gobleneket készítenek, netolási munkát, kellint, amiket bátran ki lehetne állítani bármelyik főváros kézműipari gyűjteményében, mert szembeötöl az izlés és lelkiismeretes kivitel ezekben a munkákban.

Öt gép mellett géphímzési munkát végeznek fiatal leányok. Gondos szeretettel nézi és utbaigazítja őket Isekutz kisasszony, a műhelyek gondnoknője, aki sok melegséggel beszélt ezekről a leányokról és azokról is, akik távol vannak most a műhelytől, Jammer Szerénről, Bergfeld Emmáról, Weisz Izsáknéről, Feurwerker Lóriról, Jammer Margitról, özvegy Hirsch Jakabnéról, Hermann Zseniről és sok derék más leányról és özvegyről. Mert e műhelyek sok előnye között különös előny még az is, hogy nincsenek hozzá teljesen leköltve a dolgozók. Így az asszonyok elláthatják otthonuk körüli teendőiket és ha marad idejük, idejüket, ahol gép áll rendelkezésükre és szakértő utbaigazítás mellett dolgozhatnak és kereshetnek.

A női műhely rövid fennállása óta hat leány önálló. Az Árvagondozó ellátja őket gépekkel és ezzel is megkönnyítette kenyérkereseti lehetőségüket. Az üzemet ki fogják bővíteni fehérneművarrással, kosárfonással, beszereznek tamburozó gépet, két nagyobb varrógépet, úgy, hogy valószínűleg nagyüzemmé fog kialakulni a zsidó árva leányok és özvegyek műhelye.

A Joint tudvalevőleg egész Európában visszavonul a hadiárvák segélyezésétől, mert erre a célra szánt pénzei elfogytak. Az ország zsidóságára hárul tehát most a feladat ezeket az árvákat a társadalom hasznos tagjaivá nevelni. A zsidóság e műhelyeken át mutatja meg, hogy mit lehet és mit kell tenni ebben az irányban. Bölcs és modern dolog, hogy a leányokat ipari munkára fogták, bölcs példamutatás azok számára is, akiket a sors megkímélt az árvaságtól. A fiuk nevelése hasonló rendszer szerint történik. A nemsokára felavatandó tanoncotthon meg fogja mutatni, hogy az Árvagondozó mennyit dolgozott és mit ért el e téren. A leányok műhelye körül rendkívül sokat tettek Kertész Mártonné és Grün Mórné urnők, akik igaz zsidó szívvel és az anyák megértésével gondoskodtak állandóan az árvák ipari kiképzésén és azon, hogy a kifejtett munkának meglegyen a maga becsületes pénzüsszegekben kifejezett ellenszolgáltatása.

A legelegánsabb

gyermekruhák

Dr. Blumenfeldné és Glancz Szidi

gyermekruha szalonjában készülnek.

Cluj, Strada Regina Maria 42., I. em.

Oradea-Maren a „BIHORUL“ (Lloyd) orth. koser étterem, ujonnan átalakítva és tényesen berendezve, megnyilt. Olcsóabonoma. Frisvilláreggeli

Oradea-Maren a „BIHORUL“ (Lloyd) orth. koser étterem, ujonnan átalakítva és tényesen berendezve, megnyilt. Olcsóabonoma. Frisvilláreggeli

Oradea-Maren a „BIHORUL“ (Lloyd) orth. koser étterem, ujonnan átalakítva és tényesen berendezve, megnyilt. Olcsóabonoma. Frisvilláreggeli

IRÓK

Hiába s

(Részletek)

Volt egy idő, hogy én itt Erdélyben lettem. Nem sokkal evvel a dologga furcsálják, hogy műniké, annyi tés dacára is — még csak azt s derékotörtem; tam s egyszerre nem igaz! Azt uralmi tényező az, ami okozta, saim, már min nek, ugyanakk Erdélyben egy enyémnél bizony halaványabb sorsáról is gondának igazítás vesz fel, mert litika tudni se az irodalom. Még lenne bálkom, azon mégis elértem. vagyok én a elokvenciámma én publicisztik alulmaradtam. nem egy eszm zott, hogy b denciámat. Az mit keresek én az erdélyi Ez a „mit ker ez tette mindi

Európa egy nagyapám. Ne galmát, sem a mudi dialektik úgy Part po a vitatkozó ke ezt művelem

(Mielőtt nek a műfajna olyan utolsó lönb foglalkoz talán a keresi kozás. De n előbbrevaló.

Nem is az ujságba cí gottban járnék ditanom, hog dolog az írás Ugy-e, ha élő számárságot, dobjuk. Ha i márságot, hát de már nem óvakodva, jó belé... néh élet; olykor hogy évezred márság, csak

A besz Itt nem blő el nem bujha mondok-e, ah értelmes mon kérdéssel ke Jól vagyok. jam? Mond kodni, itt a

Most i nélkül teszer akik nem tu senki, semm Nem b Az elh hajnali vona A New-York lizett. A káv volt, de azé mint husz é

mühelyében

varrást, géphim-
árvák

Az Új Kelet tudó-

hogy Erdélyben a
ntenzívebb és rend-
ogy e jóléti ügyünk
bzalmába és már is
melyek az árvaügy
mi azt jelenti, hogy
koldusokká nevelik,
önálló kereset felé
kában és a maguk
ami enyhítő boldog-
re, amit árvaságuk

szeretet érzéseivel
ven emberies és szo-
rvaügyi rendezésére.
or meglátogattam a
zerű fehérré meszelt
házában. Káprázatos
t szönek itt, keleti
enek, netelősi mun-
lehetne állítani bár-
ajteményében, mert
eretes kivitel ezek-

munkát végeznek
ttel nézi és utbaiga-
mühelyek gondnok-
lt ezekről a leányok-
rannak most a mű-
Bergfeld Emmáról,
Lőrőről, Jammer
akabnéról, Hermann
ányról és özvegyről.
között kolonös elöny
ozzá teljesen le-
szonyok elláthatják
s ha marad idejük,
elkészésükre és szak-
gozhatnak és keres-

állása óta hat leány
üket gépekkel és
kereseti lehetőségü-
eni fehérművarrás-
amburozó gépet, két
y valóságos nagy-
ó árva leányok és

Európában vissza-
l, mert erre a célra
zsidóságára hárul
z árvaakat a társa-
i. A zsidóság e mű-
mit lehet és mit
Bölcs és modern do-
munkára fogták,
a is, akiket a sors
nevelése hasonló
nsokára felavatandó
ni, hogy az Árva-
mit ért el e téren.
kivül sokat tettek
rné urnők, akik igaz
tésével gondoskodtak
ésés és azon, hogy
a maga becsületese
szolgáltatása.

sabb

ruhák

Glancz Szidi

an készülnek.

ria 42., I. em.

תרומה

terem!

IRÓK ÉS IRÁSOK

Hiába szalad az ember...

(Részletek Osvát Kálmán vasárnap esti
konferánszából)

Volt egy idő, már olyan képe volt a dolognak, hogy én itt Erdélyben leszek valaki. Irodalmi, politikai, vagy társadalmi vezető. Azután — nem lettem. Nem minden apropos nélkül hozok elő ezzel a dologgal. Vannak, kell hogy legyenek, akik furcsálják, hogy én annyi handabanda, annyi komüniké, annyi öndicséret és másoktól-földicsértés dacára is — nem vagyok semmisen. Pedig, még csak azt sem lehet mondani, hogy — talán — derekontörtem; hogy szépen induló ívpályán haladtam s egyszerre testi, vagy lelki bajok letörtek... nem igaz! Azt sem lehet mondani, hogy „osztályuralmi tényezők“ az utamba álltak. Valami más az, ami okozta, hogy velem egyidőben startolt társaim, már mind jó meleg pozícióban kényelmeskednek, ugyanakkor, amikor én nem tudnék nevezni Erdélyben egy embert, akinek az egzisztenciája az enyémmel bizonytalanabb, a presztízse az enyémmel halványabb volna. Barátaim már a gyermekeik sorsáról is gondoskodtak — én még a magam dolgának igazításához sem fogtam. Az irodalom nem vesz fel, mert „tulteng beunem a politika“. A politika tudni sem akar rólam, mert „tulteng bennem az irodalom“. Magam csodálkozom a legjobban, ha még lenne belőlem valami. Sőt! — azon is csodálkozom, azon a kevesen, azon a semmin, amit mégis elértem. És nem álszerénykedés ez. Tisztában vagyok én a magam képességeivel, imitúdassommal, elokvenciámmal. Van mértékem magamhoz, vívtam én publicisztikai párbajokat, s alig emlékszem, hogy alulmaradtam. Összelöttem már csak úgy passzióból nem egy eszmei Gibraltarra. Éppen csak az hiányzott, hogy be is vonuljak és felülsem ott a rezidenciámat. Azután... nem vonultam be. Mert... mit keresek én Gibraltáron? És — mit keresek én az erdélyi irodalomban, közelében, politikában? Ez a „mit keresek én“, ez a „mi közöm hozzá“ — ez tette mindig kalásztalanná a sikereimet.

Európa egyik legkiválóbb talmudistája volt a nagyapám. Nem örököltem tőle semmit, sem a szorgalmát, sem a hitét, sem a józanságát. Csak a talmudi dialektikát, azt a hajlandóságot, hogy csak úgy l'art pour l'art körülvitassam a dolgokat a vitaközvet, az érdektelen beszélgetést. És ezt művelem én mióta, de mióta már... (Mielőtt folytatnám, mondanom kell valamit ennek a műfajnak, a beszélgetésnek védelmére. Nem olyan utolsó dolog ez. Nem mondom, vannak külön foglalkozások. A vadászat, halászat, hajózás, talán a kereskedelem is: primár, előkelőbb foglalkozás. De már például: az írásnál a beszélgetés előbbrevaló.

Nem is szeretek én, szoktam, de nem szeretek az újságba cikket firkálni. Feszélyez, mintha redingetben járnék s a figyelmem rögzített arra kell fordítanom, hogy ráncot ne vessen. (Pedig csábító dolog az írás: valami különös presztízsz veszi körül. Ugy-e, ha élőszoval mond valaki valami kézenfekvő számárságot, hát azt ösztönösen rögtönösen visszadobjuk. Ha írásba nyújtják elélnk ugyanazt a számárságot, hát végeredményben akkor is visszadobjuk, de már nem olyan ösztönösen, rögtönösen, hanem óvakodva, jól megfontolva s egy kis idő is telik belé... néha egy-egy egész perc; néha egy emberélet; olykor több emberöltő. Arra is volt már eset, hogy évezredekig csillogott a felszínen valami számárság, csak azért, mert egyszer leirta valaki.)

A beszélgetés értelmesebb és ellenőrizhetőbb. Itt nem blöffölhetek, filozófikus általánosságok mögé el nem bujhatok. A gyerek is ellenőrizheti, igazat mondok-e, alany állítvány egymásnak megfelelnek-e, értelmes mondatokat szerkeszték-e. Majdnem mindig kérdéssel kezdődik a beszélgetés: „Hogy vagy?“ Jól vagyok. „Hallottad?“ Nem hallottam. „Elmondjam?“ Mondd el. Ugy-e, itt nem lehet homályoskodni, itt a világosság kötelező.

Most is, hogy ezeket mondom, nem kérdés nélkül teszem. A furcsálva kérdezőknek felelek itt, akik nem tudnak belenyugodni, hogy nem vagyok senki, semmi és — úgy rémlik — nem is leszek.

Nem bizony.
Az elmúlt napok valamelyikén lekéstem a hajnali vonatot. Bebandukoltam megint a városba. A New-York előtt autó állott, néhány utasa reggelizett. A kávéházat takarították, áporodott éjjeli szaga volt, de azért leültem és pont úgy utáltam magam, mint husz év előtt egy hajnalon a pesti New-York-

előtt. Azért utáltam magam, amiért husz év előtt: hogy az vagyok, aki vagyok. Husz év előtt, hogy betámolyogtam a pesti New-York teraszára, írótát láttam ott, szivaroztak, az aszfalt lilaszínű volt, már Friss Újságot áraltak, és én elgondoltam, hogy mivel is voltam képes agyonütni az éjszakát...! Vitakoztam. Más fésületlen emberekkel mindenféle dolgokról, Ady Endréről, politikáról, szocializmusról. A mellem nehéz volt a szivartól és a virrasztástól, a politika ment a maga útján, a szocializmus is, Ady Endre is. El is határoztam, hogy végét vetem ennek a céltalan életnek, a valóságos életbe kapcsolódnom tele, hogy én magam legyek vita tárgya, ne mindig csak kórusa legyek a világ jelenségeinek. Most szerdán reggel, hogy ráncsapott a kolozsvári New-York levegője, tisztán láttam, hogy husz évnél fücces, ma is csak krónikása vagyok az eseményeknek, szépszavú krónikás, aki husz év előtt voltam, a dolgok pedig mennek a maguk útján tovább. Tisztán láttam, hogy összes erőfeszítéseim kárba veszttek. És reggelizés közben, ahogy a szemközti tükörbe néztem, egy öregedő arcot láttam, egy nagyon kopottas eleganciát és a szám ezt motyogta: „Hiába szalad az ember...“

Mert az nem úgy megy, hogy Nagyváradról elindul egy zsidó fiú, nekiszalad az Egyetemnek, leborotváltatja a bajuszát, utánozza egy darabig Wilde Oscart, azután megnöveszti a bajuszát, utánozza egy darabig Tisza Istvánt, halálra unja magát a Budapesti Szemlén, megtanul németül, németnyelvű köny-

Beterjesztették a szenátusba a magánoktatásról szóló javaslatot

Constantinescu miniszter fog válaszolni az ellenzéki támadásokra

(Bucuresti-Bukarest, május 9. Az Új Kelet tudósítójától.) A belpolitikai válság ma új fázishoz érkezett. Az ellenzéki akció leszerelését Constantinescu miniszter vette kezébe, aki a kisantant-konferencia délutáni ülése előtt hosszabb tanácskozást folytatott Ducával a belpolitikai helyzet nehézségeiről, amelyet az ellenzéki blokk kreálása teremtett. Elhatározták, hogy Constantinescu fog válaszolni a parlamentben elhangzott interpellációkra és őt biztassa az itteni belpolitikai helyzetről.

A kamara mai ülésén Lascu Demeter alyett, hogy a napirendhez szólna hozzá, egy memorandumot olvas fel az erdélyi tisztviselők ügyében, melyben rossz helyzetüket teszi szóvá. Lazar Aurél hosszú beszédet mond, amellyel az egész ülést végigbeszéli. Az erdélyi közigazgatás hibáira mutat rá. A jelenlegi javaslat szűk keretek között mozog. A közigazgatást a pre-

veken is halálra unja magát és mindezt csak azért, hogy ő: ne legyen többé az a nagyváradi zsidó fiú, akinek elindult...

Hízen megy, megy egy darabig a dolog. — Egyidőben divatos regény volt, talán olvasták Kellermann Alagut-ját. Szerepel benne egy nagy vállalkozó, de amerikai méretű igazi nagy vállalkozó, aki bedolgozza magát Amerikának már-már a közéletébe is, éli a nagystilű milliárdosok életét, azután csinál valami faux-past, menekülnie kell, áthajózik Európába, átrohan a kontinensen, elér Magyarországra is, Szolnok körül a vonaton valami a szívébe nyilallik: itt, itt egy kis faluban született ő, itt volt az ő apja, mi is volt... halottmosó... És törtétesek, karrierek után idejutott vissza ő is, ő — a halottmosó fia. Nem igaz már semmi, sem a milliárdok, sem a nagy ebédek, a nagy fogadások, a pózok, nem igaz semmi, csak egy az igaz: hogy itt van megint Szolnok mellett, ahonnan elindult, és ma is az, aki akkor volt: a halottmosó fia...

Hiába szalad az ember. És mindegy, hogy az ember a fezzéri pályán indult-e el, vagy az irodalom szelidebb hajlásu ösvényein. A pálya végén, vagy már a közepén — találkozni fog önmagával. Én szerdán reggel találkoztam magammal a főtéri New-York kávéházban; és azóta valamivel nyugodtabb vagyok. Most már biztosan tudom, hogy nem lesz belőlem soha semmi sem és, hogy amit naponta művelek, az nem más mint a nagyapai bírtok: a l'art pour l'art talmudisztika. Osváth Kálmán.

fektusok és a jegyzők kezébe adja és nem a nép kezébe.

— Mi készítette a kormányt arra, — kérdi — hogy ezen javaslattal éket verjen közte és a nép között? Fél talán attól a kétmillió kisebbségtől? A kisebbségek veszélyt jelentenek-e az országra? Sajnálatos, hogy velük így bánunk el. A kisebbségek jogait fixirozza a gyulafehérvári egyetülési határozat és kéri ennek respektálását.

A javaslat nem felel meg a követelményeknek és ezért nem szavazza meg.

A szenátus ülésén Aciu nemzetipárti a szilágymegeyi vasutak rossz helyzetéről beszél. A szilágysomlyói vasut teljesen használhatatlan. Vaitoianu megígéri, hogy megteszi a szükséges intézkedéseket.

Anghelescu beterjeszti a magánoktatásról szóló törvényjavaslatot. Ugy a szenátutban, mint a kamarában éjjeli ülés lesz.

Szabálytalanul jutott Hindenburg győzelemhez?

A szociáldemokraták megtámadták a választás eredményét. Visszaélések történtek a szavazólapokkal

(Berlin, május 9. Az Új Kelet tudósítójától.) A szociáldemokratapárt ma váratlanul érvénytelenségi keresetet jelentett be az április 26-iki elnökválasztás eredménye ellen. A keresetet a párt azzal indokolja, hogy a választás folyamán több olyan szabálytalanságot követtek el, amelyek a szavazatok összegezését a valóságnak meg nem felelően befolyásolták. A szociáldemokratapárt bejelenti, hogy a 904.151 szavazattöbbség, amellyel Hindenburgot megválasztották, hamis szavazati cédulákból állott elő. Ennek következtében a párt érvénytelennek jelenti ki Hindenburg megválasztását.

A kereset ezután részletesen elmondja, hogyan befolyásolták a nagynémet választók a szavazás eredményét. A legtöbb kerületben a szavazólapokat olyan borítékba tették, amely teljesen átlátszó volt, úgy, hogy mindenki tudta, ki melyik jelölre szavaz. Így választottak Bremenben, Magdeburgban, Braunschweigban, Thüringiában, Északbajorországban és Drezdában. Más kerületekben pedig az előírt szavazólapok közé fehér szavazócédulákat csempészték, amelyeket a végső pillanatban a szavazatszedő bizottság esetéről-esetre visszautasított. Ezáltal sokan, akik a baloldali jelöltekre adták le szavazatukat, nem is kerülhettek az urnák elé. Werder városban megtörtént az a hallatlan visszaélés, hogy a választóbizottság már napokkal a szavazás előtt Hindenburg nevére kiállított kész szavazólapokat küldött a polgárok lakására. Másutt pedig, a szavazás napján, felbérlet fiatalemberek szállták

meg a szavazói fülkét, úgy, hogy a választók a szavazatszedő helyiség nyilvánossága előtt voltak kénytelenek a szavazati lapokat kitölteni. Amikor a szavazatszedő bizottság elnöke észrevette, hogy valaki nem a Hindenburg névét írta fel, egyszerűen rákiabált:

— Ezt nem fogadom el, javítsa ki Hindenburgra!

Valaki egy ilyen esetben figyelmeztette az elnököt, hogy nincs joga befolyásolni a szavazókat, mire az elnök kikérte magának a rendutasítást és azt felelte, hogy ő harminc év óta minden választásnál szavazatszedő elnök volt és sohasem tűrte, hogy ellenőrizzék. Erőszakosan befolyásolták a választásokat az ugynevezett vadászszervezetek, amelyek írásbeli parancsot intéztek összes tagjaikhoz a következő szöveggel:

„A vadászati bérletek április 21-től május 7-ig összes tagjainak számára megtekinthetők a városi tanácsteremben. Ezzel kapcsolatban emlékeztetbe idézzük tisztelt tagjainknak, hogy április 23-án lesz az elnökválasztás. Kérünk mindenkit, hogy szavazatát kizárólag Hindenburgra adja le. Aki másképpen cselekszik, nagy kárt okoz hazánkknak.“

A szociáldemokraták érvénytelenségi keresetét azzal akarják a jobboldalon ellensúlyozni, hogy már május 12-én, tehát mielőtt még a szavazatvizsgáló bíróság befejezné munkáját, felesketik Hindenburgot az alkotmányra és beiktatják hivatalába.

Megkezdik az oroszországi reformokat

Nagy engedmények a vállalkozásoknak

(Vilna, május 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Moszkvai jelentések szerint Trockij csütörtökön érkezett Moszkvába, ahol még ugyanazon nap tanácskozott a szovjet több vezető egyéniségével.

Az ukrán szovjetkongresszus mostani tanácskozásain Kamenev nagyfontosságú kijelentéseket tett. Kijelentette mindenekelött, hogy a központi orosz kormány minden erejével azon lesz, hogy mindazon intézkedéseket, amelyek a szovjet-köz-

társaság katonai időszakából származnak és amelyek az ország produktív erőinek fejlődését meggátolják, megszüntsenek. E reformok közül első helyen áll a földbirtok újra való felosztása és felfüggesztése azoknak a rendeleteknek, amelyek utjában állottak a földbirtok üzletszerű bérbeadásának. Meg fogják szüntetni a kötelező nyolcórás munkát és le fogják szállítani a falusi lakosság adóit, egyúttal pedig újjászervezik a helyi költségvetéseket.

Medvegy Vilit elfogta a pesti rendőrség

Legutóbb Nyitrán szökött meg a börtönből

(Budapest, május 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar főváros rendőrsége tegnap egy európaszerte ismert betörőt, aki Erdélyben is többször vendégszerepelt, tett ártalmatlanná. A betörő: Medvegy Vili, a betörők világában legendászerű hírnévre tett szert. Ahol ment, bármely városba, mindig talált cinkosokat, mert senkihez annyi bizalommal nem viseltettek a bűnözésre hajlamos fiatal emberek, mint Medvegy Vilihez, akiről köztudomású, hogy cinkosait soha el nem árulja. Ezért tudott mindenütt „megélni“ és ezért sikerült neki a szökés, amelyet mindig valamelyik barátja segítségével hajtott végre.

Még emlékezetes utolsó romániai ténykedése. Ez abból állott, hogy 1923 telén egy öttagú betörőbandával ki akart fosztani egy nagyváradi kofasszonyt. A rendőrség azonban neszét vette a dolognak és mielőtt a tervet végrehajtották volna, lefűlte az egész társaságot.

— Most — mondotta akkor Medvegy Vili a rendőrségen — nem fogom az urakat kellemetlen helyzetbe hozni, most nem fogok szökni. Engem ugyanis szabaddá fog helyezni a vizsgálóbíró, mert a bűncselekményt nem követtem el. Mondhatom, nem is lett volna valami nagyon érdemes kifosztani azt a vásártéri asszonyt, aki kétszáz dollárt kapott Amerikából a fiától. Lesznek nekem jobb szákmányaim is, csak kerüljek ki Romániából!

Medvegy Vilinek igaza volt, mert az ügyészség, bűncselekmény hiányában, szabaddá helyezte őt és cinkostársait. Innen azután Kolozsvárra jött, ahol a Teleky-kriptát fosztotta ki. Az itteni börtönből

Károlyi Mihály Párisba költözik

Károlyné nyilatkozata amerikai viszontagságairól

(Páris, május 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Károlyi Mihályné, aki nemrégiben tért vissza Amerikából Londonba, pár nappal ezelőtt Párisba érkezett. A Gara de Nordon a Párisban tartózkodó magyar emigránsok kis csapata fogadta a sok megpróbáltatáson átment grófnőt és virágokkal halmozta el. Károlyi Mihálynét mindjárt megérkezése után újságírók keresték fel, akik amerikai útjának eredményéről és impressziói felől érdeklődtek. Egy magyar újságírónak a grófnő a következő nyilatkozatot adta amerikai útjáról:

— Természetesen akadtak olyan magyarok, akik mindjárt megérkezésemkor azzal vádoltak meg, hogy bolsevik vagyok s én vagyok a kommunisták legfőbb európai támasza. De Amerika nagyon érzékeny és lovasias. Amint megérzi, hogy valami nem fair, rögtön megmondja a véleményét, bárkivel szemben is. Főolvasási körutamon nagy örömmel tapasztaltam, hogy az amerikaiak nem is voltak rosszul informálva a magyarországi viszonyokról. Ellenségeim, mikor már nem tudtak nyíltan harcolni ellenem, társadalmilag igyekeztek helyzetemet megnehezíteni. Egy osztrák grófnő azt híresztelte rólam, hogy szüleimet a forradalom idején kivégeztem. Természetes, hogy ilyen nevetséges hazugságokkal csak önmaguknak ártottak. Előadásaimban ismerttettem Magyarország viszonyait a háború előtti időkből és a jelenlegieket. Kitértem az arisztokrácia neveltetésére és arra a feudális miliőre, mely ott van. Még a legkonzervatívabb amerikaiak sem szimpatizálnak a feudalizmussal, ami érthető, mert ők forradalmukat régen megvívták.

Az ismeretes Károlyi Mihály-féle afférra vonatkozólag a grófnő a következő nyilatkozatot tette:

azonban gyorsan kerekelt előttem és a bihari határon „átlógott“ Magyarországra. Akkoriban Debrecen és a környéket félemlítette és a rendőrség minden hajszája hiábavaló volt ellene. Csehszlovákiába szökött és Nyitrán két ékszerészüzletben elkövetett betörés után elfogták. Fogsága azonban nem tartott sokáig, mert már a törvényszéki tárgyalás előtt sikerült megszöknie. Ismét visszament Magyarországra, ezúttal Budapestre, ahol azonban nem szervezett betörőbandát, hanem álnév alatt, hogy betörőtársai ne tudják kilitét, vett részt néhány olyan betörésben, amelynek tetteit az ő kivételével, egytől egyig elfogta a rendőrség. Az ismertebb pesti betörők már gyanakodtak, hogy Medvegy Vili a rendőrség besúgója, úgy, hogy utóbb nem is vették fel bandájukba. Így magára maradván, egyedül és „önállóan“ dolgozott.

Ilyen önálló működése közben, legutóbb a Dohány-utca egyik boltjának fészegése alkalmával rajtaütöttek és bevitték a rendőrségre.

Itt közölte összes betöréseit és pontosan megmondotta azt is, hogy milyen módszerekkel szökött meg börtöneiből. Egyúttal biztosította a rendőrséget, hogy két héten túl semmilyen körülmények között nem marad Pesten lakat alatt.

— Mához kétherte — mondotta meggyőződéssel, de némi humorral — megint egy másik országban leszek. Az urak majd fognak rólam hallani!

Medvegy Vili ezzel bevonult a Mozsár-utcai fogdába, ahol vasra verték és átkísérték az ügyészségre.

— Mint ismeretes, négy heti amerikai tartózkodás után súlyosan megbetegedtem. Férjem azonnal hozzám sietett, 24 óra alatt meg is kapta a beutazási engedélyt. Arról természetesen nem tudtam, hogy a londoni amerikai konzul becsületeszavát vette, hogy politikai nyilatkozatokat nem tesz, sem beszédet nem mond. Férjem természetesen betartotta ígéretét, amit még akkor sem szegett meg, amikor barátaink ezterítékes lunchot rendeztek tiszteletünkre. Soha el nem felejttem azt a szeretetet, amellyel az amerikaiak elhalmoztak bennünket.

Károlyi Mihályné egyébként állandó tartózkodásra érkezett Párisba. Ma, május 10-én délután 6 órakor Párisba érkezik gróf Károlyi Mihály is, a magyar népköztársaság volt elnöke. Az Emberi Jogok Ligájának párisi magyar szekciója nagy fogadtatásra készül ez alkalommal. A Párisban élő, dolgozó emigránsok a Gare de Nord Perronján gyülekeznek a volt elnök fogadására. Tiszteletére társasvacsorát rendeznek, amelyen való részvételre már eddig is sokan jelentkeztek. Az eddigi jelek szerint az új francia kormány élén Painlevéval és Cailiauxval meleg szimpatiaival kísérik a párisi magyar emigránsok köztársasági mozgalmát.

Ha fáj a feje és szédül, ha mell-szorulást és szivdobogást érez, igyék minél előbb valódi „Ferencz József“ keserűvizet. Gyomor- és bélszakorvosok bizonyítják, hogy a Ferencz József-víz remek természetalkotta hashajtó. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

5

A Lómáan Akkó közleményei

A „Lómáan Akkó“ a következőket hozza az érdekeltek tudomására:

1. Az „A“ csoportbeliek részére kitűzött utolsó fizetési terminus a mai nappal (május 10) lejárt. Ezután beérkezendő befizetéseket kizárólag csak akkor fogadunk el, amennyiben bebizonyítatik a befizető részéről, hogy a **tényleges** befizetés még fenti dátum előtt történt meg. **Ellenkező esetben a jegyzést feltétlenül stornirozottnak tekintjük** s az ilyen jegyzőktől hozzánk juttatott pénzek **viSSzaulását még e hét folyamán megkezdjük**.

2. Felhívjuk a megbízott urak figyelmét arra a határozatunkra, hogy „B“ jegyzők számára csak május 10-ig adunk el parcellákat dunamonkénti 36 fontos árban. Május 11-től kezdődőleg egy dunam ára 50, egy parcella ára tehát 150 font lesz. Május 11-e után a fizetési feltételek a következők:

A lejegyzőskor fizetendő dunamonként 10 font, lejegyztől számított egy hónapon belül 10 font, két hónapon belül újabb 10 font, ezután október 1-től kezdődőleg 8 negyedéven keresztül dunamonként és negyedévenként 2 és fél 2 és fél font. Ezek a jegyzők „C“ jegyzőknek fognak nevezettni. Május 10-ike után csak azon „B“ jegyzőknek a jegyzését ismerjük el, akik igazolni tudják, hogy jegyzési ivaikat bizalmi emberüknél még május 10-ike előtt kitöltötték és a jegyzéskor esedékes parcellánkénti 18 fontot ugyancsak május 10-ike előtt folyószámlánk javára **ténylegesen befizették**.

* **Jelentkezzenek a „Parisien“-sorshuzás nyertesei!** Az április 25-ikén megtartott huzás nyertesei közül a 3267 sz. (I. díj) és a 6390 sz. (III. díj) eddig nem jelentkeztek. Az áruház igazgatósága kéri az illetők jelentkezését nyerevényeik átvétele végett. — Egyúttal is figyelmezteti a „Parisien“-áruház t. vevőit, hogy sorsjegyeiket őrizzék meg. Legközelebbi huzás május 25.

* **Ha súlyt fektetünk arra, hogy arc-bőrünk gyöngéd és fehér legyen, úgy keverjünk mosdóvizünkbe eredeti Mack-féle Kaiser Borax-ot.**

* **Ne féljen! Hyperol-lal készítsa szájvizét, megvédi fertőző betegségektől, torokfájástól. Kapható minden gyógyszerárban és droguerában.**

* **Ort. kóser marha- és növendékhuszt kilogramonként 36 lejért árusítok Timár-u. 1., hűt. hűsarkokban. Balogh József.**

* **Mielőtt hiteltelne, vagy bármely hitelüzletet kötne, okvetlen kérjen egy pontos hiteltudósítást az utóállamok legelső hiteltudósító irodájától, a Gyár-iptól Temesvár Postafiók 34. A „Gyár-iptól“ Hiteltudósító információi megbízhatók, lelkiismeretesek és olcsók. Tudósítások a világ bármelyik államából.**

Keresek

a női divatszakmában elsőrangú idősebb

szakembert

ki mindhárom hazai nyelvet perfektül beszéli. Kizárólag jó detailisták ajánlatát kérem.

Löwy Sándor, Petroseni.

Naftalin

könnyű pikkelyes, nagyobb mennyiségben is kapható

LÉB Fivéreknel,

Cluj. — Telefon 471.

Uj belga kormány alakul

Brüsszel, Albert király ma megbizta Van Viverét, a katolikuspart vezérét, hogy alakítsa meg a kormányt.

Az Uj Kelet
ság n
szerkesztik
Felelős ezte
Előfizetési
240 le
Az Uj Kelet
megj

A mel

Bizony
tel vagy
iránt, akir

Vasár

5685 Ijár
1925 Maju

Hétfő

5685 Ijár
1925 máj

akarja hir
állásából k
Mehedintz-
is éppen a
légájának,
tala, vigyá
töcskakat
hogy idejé
hogy vala
avagy a la
gára zudít

Amikor
négyeszen
keserves
szul eligaz
tarthatott,
volna vere
derült égb
képében. H
tektusnak
dolog. Kör
Zelea Codr
Codreanu,
agyonlötte
szintén rom
nyei alapjá
bírák, akik
grafusainak
tárgyalását

Eddig a
érthető is.
gyelni — a
„felelőtlen“
verték egy
összetörtek
váltak és ne
koncentrált
szólt, hog
melletti szit
szóval anny
tésnek hova
lesz a rend

Hogy en
kozásnak n
tékes ténye
a focsanii,
fogja tovább
varmegye p
fentartására

Hát ez
részvételt v
nek így a
kényelmetle
prefektus n
mazott egy
lyan prokla
hogy legye
ban. De mil
egy új jere
elsirja benne
azt a kon
és lelkének
ki. Mert a p
szemita, akir
vigyázzon a
rültek bele
credoba. A p
szórol-szóra

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszalkay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

A mehedintzi prefektus bánata

Bizonny mondjuk, hogy igaz nagy részvétellel vagyunk Mehedintz-vármegye prefektusa iránt, akire erősen reá sujtott a sors keze.

Mert nehogy azt higgye valaki, hogy vármegyei prefektusnak lenni valami egészen egyszerű stallum. Nincsen rózsza tövis nélkül és ez az unalmasan egyszerű igazság százszorosán igaz a prefektusi méltóságra, amelynek viselője száz esetben százegy kulisszamögötti szempontot kell mérlegeljen, hacsak nem akarja hirtelen azon észrevenni magát, hogy állásából kicsöppent. Ilyen keserves gondokból Mehedintz-vármegye tekintélyes prefektusának is éppen annyi jutott ki, mint akármelyik kollégájának, egyszóval elég nyugos volt a hivatala, vigyázni kellett neki is, hogy a kicsi ajtócskát jobbra és balra is nyitva hagyja, hogy idejében takarodót fújhasson néha, nehogy valamilyen szörnyű nagy potentátnak, avagy a lakosság egy részének haragját magára zudítsa.

Amikor pedig a prefektus ur ő urasága négyesztendei magas hivatalnokoskodása alatt keserves fáradsággal már bizonyára jól-rosszul eligazította a dolgát és már éppen ott tarthatott, hogy nyugodtan elfogyaszthatta volna verejtékes munkájának gyümölcsét, a derült égből lecsapott a villám, a zsidókérdés képében. Hogy mi köze van a mehedintzi prefektusnak a zsidókérdéshez, ez nagyon furcsa dolog. Körülbelül annyi, mint a zsidóknak a Zelea Codreanu bűnperéhez. Az ifjabb Zelea Codreanu, aki román, néhány hónappal ezelőtt agyonlőtte Manciu jászi rendőrprefektust, aki szintén román volt. Ezért őt az ország törvényei alapján törvény elé állították és a focsani bírák, akik románok voltak, a törvény paragrafusainak értelmében meg is kezdték a bűnpör tárgyalását.

Eddig az ügy egyszerű, világos, sőt mérhető is. Most jön azonban — tessék jól figyelni — a rejtélyes zsidókérdés. A focsani „felelőtlen” elemek a tárgyalás napján véresre vertek egy csomó embert, akik zsidók voltak, összetörték egy csomó boltot, amelyek zsidóké voltak és néhány szintén zsidó zsinagóga ellen is koncentrált támadást vezettek le. A fáma úgy szólott, hogy ezt az „incindest” Zelea Codreanu melletti szimpátia-tüntetésnek szánták, ami más szóval annyit jelent, hogy a szimpátia-tüntetésnek hova-tovább kodexbe iktatott szabálya lesz a rendes és kiadós zsidóverés.

Hogy ennek a furcsa szimpátia-megnyilatkozásnak megismétlődését elkerüljék, az illetékes tényezők elhatározták, hogy a pört nem a focsani, hanem a turnu-severini esküdszék fogja tovább tárgyalni és utasították Mehedintz-vármegye prefektusát, legyen gondja a rend fenntartására.

Hát ez az épen, amiért igaz és őszinte részvétellel vagyunk a prefektus ur iránt, akinek így a nyakába zudították ezt a furcsa és kényelmetlen zsidókérdést. A sajnálatraméltó prefektus nyelt egy nagyot, azután megfogalmazott egy „Közgazgatási remekművet”, amelyen proklamációt a vármegye lakosságához, hogy legyen segítségére a rend fenntartásában. De milyen proklamáció ez, beillik akár egy új jeremiadának is. A szegény prefektus elírja benne a bánatát, mentegetni igyekszik azt a konfliktust, amely hivatali állása és lelkiének legszentebb érzései között tört ki. Mert a prefektus derék és becsületes antiszemita, akitől most mégis azt követelik, hogy vigyázzon a zsidóság épségére, akik úgy kerültek bele a Codreanu-ügybe, mint Pilátus a credobá. A proklamáció bevezető része pedig szóról-szóra így szól:

Vasárnap

5685 Ijár 16
1935 Május 10

Hétfő

5685 Ijár 17
1935 május 11

A kisantant-konferencia első számú bulletinje

A kisantant konferenciájának első hivatalos bulletinjét este fél kilenc óraker közötték a sajtóval. A bulletin bukaresti munkatársunk esti telefonjelentése alapján itt adjuk:

Benes, Nincsecs és Duca külügyminiszter a konferencia első napján az általános politikai helyzetet tették vizsgálat tárgyává. A külügyminiszterek arra a megállapodásra jutottak, hogy a kisantant államai között továbbra is föltétlenül fentartandó a szolidaritás annál is inkább, mert az európai helyzet bizonytalan. A kisantant abból a célból alakult, hogy a konszolidációt elősegítse és a békét fentartsa, ami csak a jelenlegi államkonstellációk és a békeszerződések épségben tartása mellett lehetséges.

A délután folyamán a konferencia azon részletkérdések megvitatásába kezdett, bele amelyek a kisantant-államok speciális helyzetével szoros összefüggésben vannak. A Bulgáriával, Ausztriával és Magyarországgal való viszony részletes megvitatására a holnapi — vasárnapi — ülésen kerül sor.

„... Felkérem a vármegye lakosságát, legyen segítségemre a rend fenntartásában, amelynek biztosítását én akaratom kívül kénytelen vagyok vállalni.”

A jó prefektus ur gondoskodik arról, nehogy megharagudjanak rá azok a bizonyos felelőtlen elemek és már előre közli, hogy „akaratom kívül” fog a rend fenntartásáról gondoskodni. Mi, akik teljességgel méltányoljuk a prefektus ur nemes bánatát, tudunk erre a bánatra egy nagyszerű orvosot, amelyet illő tisztelettel ime fel is ajánlunk:

A prefektus ur pusztuljon el a helyéről, mondjon le állásáról, amely ilyen súlyos dilemmák elé állítja és adja át a helyét olyan férfinak, aki az állam törvényeinek nemcsak a viszonyok adta kényszerű szükségéből, de meggyőződésből is érvényt akar szerezni. Ő pedig vonuljon vissza magányába és ott keseregjen a prefekturi pálya szurós tövisei fölött.

— c.

Főlavatják a zsidó légió zászlóit.

Londonból jelentik: Az angol király, mint a királyi vértesszolgák tiszteletbeli parancsnoka, megengedte, hogy a zsidó légiók a királyi vértesszolgák 38, 39, és 40-ik zászlóalja zászlóit a londoni nagy zsinagógában felavassák és megőrzésre átadják. Az ünnepélyes avatás május 24-én lesz, azon a napon, amikor a brit birodalmi konferencia összeül. A király hozzájárult ahhoz is, hogy a negyvenedik vértesszolgák zászlóit Jeruzsálemba vigyék át. Külön bizottság alakult az ünnepségek rendezésére. A zászlókat ünnepélyes menetben viszik a cionista szervezet házából London utcáin végig a nagy zsinagógába. Az ünnepi menet előtt egy diszszólóalj fog menetelni katonazenével. A ceremóniákat az angol országos főrabbi, Michael Adler tábort főrabbi és Rev. Walter Levene táborti lelkesek fogják vezetni.

— A cionista diákok világszövetségének új elnöke. Bécsből jelentik: A cionista diákok világszövetségének végrehajtó-bizottsága a napokban gyűlést tartott Bécsben. A gyűlésen a zsidó diákok a világszövetség elnökévé Kurt Offenberget, az osztrák cionista diák-unió elnökét választották meg. Az exekutive elhatározta, hogy mozgalmat indít a zsidó diákok Jeruzsálemben való elhelyezése ügyében.

— Megjelent a „Köztársaság” első száma. Párisból jelentik: A köztársasági érzelmi magyar emigránsok Párisban hetilapot indítottak. A lap címe: „Köztársaság” (Republique) és Weér Imre, a köztársasági agitációja miatt nemrég kétévi börtönrre elítélt publicista szerkesztésében jelenik meg. A lap a francia lapok formájában, negyedik oldalán francia szöveggel, francia publicisták és politikusok által írt cikkeivel tartja jelenik meg. A „Köztársaság” első száma ma érkezett meg szerkesztőségünkbe. Homlokán Károlyi Mihály neve, mint lapvezető díszel. Ő írta a lap vezércikkét is. Az emigráció vezetési közeli Garami Ernő, Jászi Oszkár, Linder Béla, Weér Imre irtak cikket az első számba. A lap főmunkatársaként Garami Ernő, Hock János, Jászi Oszkár, Kunfi Zsigmond, Lovász Márton, Szende Pál vannak feltüntetve. Az első szám legérdekesebb cikke kétségen kívül Vanderweldé-nek, a belga szocialista vezérnek nyilatkozata a jelenlegi magyarországi kormányzatról. A lap francia munkatársai között Painlevé, Ferdinand Buisson, Vanderwede, Caillaux, Moutet, Prof. Bach, Mme Fougé foglalnak helyet. Az első szám szövegében Tibere Le Fevre, Jean Perol, Emil Wanderwede cikkeivel találkozunk.

— Nagy tüzvész az Egyesült-Államokban. Newyorkból jelentik: Quebec-tartományban a napokban óriási tüzvész pusztított, amelynek ötven háza esett áldozatul. A kár meghaladja a hétszázötvenezer dollárt.

— Eljegyzés. Hoffmann Ilust Sighetul-Marmatiei eljegyezte Stern Sándor Beius. (Minden külön értesítés helyett.)

Pauncz Piroska Zau és Seidner László Rimaszécs jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Nussbäher Aliz és Friedmann Ignác jegyesek.

— Letartóztatták a Külkereskedelmi és Áruforgalmi részvénytársaság igazgatóit. Budapestről jelentik: Feltűnést keltő letartóztatás történt ma a magyar fővárosban. A rendőrség elfogató parancsot adott ki gróf Fesztetich Benő, dr. Fodor Antal és Péchy Miklós, a budapesti Külkereskedelmi és Áruforgalmi részvénytársaság igazgatói ellen, akiket ma délután elő is állítottak a Béla-utcai főkapitányságon. Letartóztatásukra az adott okot, hogy nem tudtak visszafizetni százezer korona a Mata testvérek bankházának, amely azt a részvénytársaságnak hónapokkal ezelőtt kosztprénzre adta. Az igazgatók azzal védekeznek, hogy vállalatuk az általános gazdasági válság következtében ment tönkre.

— Pap Danila nem tud áthelyezéséről. Tegnap számunkban az „Adeverul” híradása nyomán közöltük, hogy Pap Danila tábornokot, a VI. hadtest parancsnokát, a hegyi vadászok hadtestének parancsnokává nevezik ki és helyére Mirzescu tábornok jön. Laptársunk mint befejezett ténny közli az áthelyezést. Munkatársunk érdeklődésére a hadtestparancsnokságon Pap generális felhatalmazta Lavoianu ezredest annak közlésére, hogy az áthelyezésről semmi tudomása nincs, így az „Adeverul” híre teljesen légből kapott.

— A magyar közgazdasági egyetemek megszüntetését kérik. Budapestről jelentik: A takarékosági bizottság elhatározta, kéri fogja a kultuszminisztert, hogy szüntesse meg a pécsi, szegedi és budapesti közgazdasági egyetemet, amelyeknek fenntartása hatalmas összeget emészt fel. A kultuszminiszter a kérés felett még nem döntött.

— Gyilkosság egy színházi páholyban. Bécsből jelentik: A Burg-színház tegnap esti előadásán szenzációs kettős gyilkosság történt. Az egyik páholyban, ahol két férfi és két nő foglalt helyet, az egyik hölgy hirtelen revolvert rántott és hatszor egymásután rásütötte a mellé ülő férfire, aki holtan borult le a páholy padlójára. A másik férfi és a társaságban lévő hölgy könnyebben sebesültek meg. A gyilkosság jelenetközben történt. A pisztolydörrenések óriási pánikot keltett a közönség körében s csak a színház főrendezőjének közönhetősége, hogy a nagy tumultusban egyéb katasztrófa nem történt. A gyilkos hölgyet azonnal letartóztatták, aki a rendőrségen vallomásaiban előadta, hogy Menoia Carlinának hívják. Bolgár származású és bosszúból lötte agyon Dimitrieff Arnavoicsot, aki szintén bolgár. Dimitriefft szerinte igazi nevén Panikanak hívják. Azért lötte agyon és a másikat is azért akarja agyonlőni, mert a két férfi néhány esztendővel ezelőtt Szófiában a vőlegényét és annak barátját politikai ügy kapcsán megölték. Tettét előre megfontolt szándékkal követte el.

— Bombarobbanás Pittsburgban. Newyorkból jelentik: Pittsburg egyik elővárosában bombarobbanás történt, amely alkalommal három ház teljesen összeomlott. Hat ember meghalt, huszonkettő súlyosan megsebesült. Két ember eltűnt a romhalmaz között. A jelentésből nem derül ki, vajjon véletlen szerencsétlenségről van szó, vagy pedig bűnös merényletről.

— Lemondott Burgenland tartományfőnöke. Bécsből jelentik: Ranchoffer, Nyugatmagyarország tartományfőnöke ma bejelentette lemondását, mert Savanyuk helyett Kismartont tették meg tartományi székhelynek. A kormány nem fogadta el a lemondását és bizottságot küldött ki a konfliktus elsimítására.

KÖZGAZDASÁG

Kielyenlítődött az osztrák és magyar korona közötti árfolyamkülönbség

Előterben az új magyar pénzegység bevezetésének terve

(Budapest, május 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar korona már néhány nappal megelőzte az osztrák korona kurzusát. A budapesti deviza ugyanis tegnap Londonban a magyar koronának az angol fonthoz való fix relációja szerint 345 ezren állott. Ugyanakkor a bécsi deviza az angol pénzegység arányában 34,5 sillinget mutatott. A svájci és más európai börzéken a magyar koronát ugyan még nem kezelik az osztrák koronával *pari* alapon, ez azonban pénzügyi körök véleménye szerint nem fontos. Ma még a svájci frank és a többi valuták kurzushullámzásai miatt van ez így, nemsokára azonban mindenütt teljesen egyenértékű lesz a két ország valutája.

A londoni jelentés, amely az osztrák és magyar valuták kiegyensúlyozottságáról mint befejezett tényről számol be, igazolja egyúttal azt

is, hogy a dollár és a font — amelyeknek sorához hozzákapcsolódott az osztrák, illetve a magyar valuta — már majdnem teljesen elérte a békeparitást.

Magyar pénzügyi körökben ez a kiegyensúlyozódás most már végleg megérlelte azt a gondolatot, hogy egy olyan új pénzrendszert vezessenek be, amelynek aránya 1:10.000 lenne, vagyis a sillinghez hasonló pénzegységet. Ezt a reformot már tovább elodáznai nem lenne célszerű. Különösen nagy jelentősége lenne az új rendszernek az Ausztria és Magyarország közötti forgalomban. A döntés azonban a kormány kezében van, amely már a legközelebbi minisztertanácson alapos megbeszélés tárgyává fogja tenni ezt a kérdést és valószínűnek tartja, hogy az új pénzrendszer mielőbbi megteremtése mellett fog dönteni.

Magyarországi gazdasági hírek.

A magyarországi fényüzési adó kulcsa eddig 10 százalék volt, a jövőben ezt a fényüzési tárgyak csoportja szerint: 10, 12, 15 és 20 százalékban fogják megállapítani. — A pénzügyminisztérium a mezőgazdasági hitelek felvételét megkönnyíteni szándékozik és erre vonatkozólag már a legközelebbi napokban rendeletet ad ki. — A magyarországi vasfeldolgozó ipar krízise folytán a vasipari vállalatok nyersvas készleteiket exportálni kívánják s e célból az államvasutak igazgatóságától tarifakedvezményt kérnek. Mivel nyersvas kivitelét eddig vámrendelkezések nehezítették meg, valószínű, hogy az Államvasutak a vasipar kérését nem teljesíti. — A visszszámítolási üzletben némi javulást remélnék, mert a bankok szövetsége visszszámítolási kamatul az eddigi 16—20 százalék helyett legutóbb 14—16 százalékot írt elő.

Az első aranykivitel Angliából. Londonból jelentik: Az aranykiviteli tilalom eltörlése óta tegnap este tettek közzé először kimutatást az angol bank aranykészletéről. A kimutatás szerint az angol bank 297.000 fontnyi értékű aranyrudat adott el. Ebből 281.000 fontnyit Svájc vásárolt, 12.000 fontnyit Hollandia és 4000 fontnyit Egyiptom. Sovereignt is vásárolt a külföld, még pedig 100.000 font sterling értékben. India 87.000, Svájc 10.000, Hollandia pedig 3000 font sterlinget vitt ki.

Ausztriai gazdasági hírek. — A bankbetétek védelméről készült törvénytervezetet a kormány újabb revízióknak vetette alá és a betétek kezelését illetően a pénzügytervezetkel szemben még szigorubb záradékkal látta el. A törvénytervezet május közepén kerül a nemzetgyűlés elé. — Ehrenfest, a Creditanstalt igazgatója az ismert devizór newyorki üzleti utjáról hazatért. Sikerült az Unióban több hosszulejáratu kölcsöntervezetet elfogadtatnia s így rövidesen újabb amerikai tőkét kap a vértelen osztrák pénzpiac. — Szófiában a napokban egy osztrák-bolgár kereskedelmi kamara alakult, amelynek elnökéül Teneff-et, a Bulgár Nemzeti Bank elnökét választották meg. A 34 tagú végrehatóbizottságban mindkét állam gazdasági életének legkitünőbbjei foglalnak helyet. A kamara célja: a két állam közötti gazdasági kapcsolatot elmélyítése. — Javul az osztrák fémipar s ugylátszik a krízis határát már túlhaladva, a kiegészítés útján van. A fémiparban foglalkoztatott munkanélküliek száma is csökkent.

A kolozsvári kamara a postai mizériák ellen. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához több panasz érkezett a postai szállításhoz előforduló gyakori anomáliák miatt. A kamara vezetősége elhatározta, hogy nyilvános gyűlést hív egybe, amelyen meg fogják tárgyalni mindazokat a sérelmeket, amelyek a közönséget, az iparosokat és kereskedőket érték az utóbbi időben a rossz postai viszonyok miatt. A kamara kéri, hogy az erre vonatkozó adatokat az érdekeltek gyűjtsék össze, hogy a gyűlésen előterjeszhetők legyenek. A gyűlés ideje annak idején közölve lesz.

A bukaresti Sfatul nagy akciót akar kezdeni az új italméresi törvény ellen. Bukarestből jelentik: A Sfatul Negustoresc helyiségében tegnap megbeszélést tartottak több vidéki kiküldött részvételével. Az értekezleten kizárólag az új italméresi törvényről foglalkoztak. A felszólalások során rámutattak arra, hogy a törvény életbeléptetése több, mint 10 ezer kereskedőt támad meg egzisztenciájában, amit a kereskedők nem nézhetnek tétlenül. Különböző javaslatok hangzottak el egy megindító akció érdekében. Elhatározták, hogy küldöttséget menesztenek a kormányhoz és kéri fogják a javaslat sérelmes intézkedéseinek módosítását. Ezenkívül parlamenti szerveik útján a kérdésben interpellálni fognak a képviselőházban. Az akció további részleteit a hétfő este megtartandó hasonló értekezleten fogják megállapítani.

A tejtermékek és len exportvámjainak leszállítását kéri. Bukarestből jelentik: Tancred Constantinescu ipar- és kereskedelemügyi miniszternél tegnap megjelent egy küldöttség, amely memorandumot terjesztett a miniszter elé a kérelemmel, hogy a szabaddá tett tejtermékek és len kiviteli illetékét szállítsák le, a repce kivitelét pedig tegyék szabaddá minden autorizáció nélkül. A miniszter kijelentette a küldöttségnek, hogy a sajtó vármját kilogrammonként 5 lejben állapítják meg, ami pedig a len és repce vonatkozó kérést illeti, tanulmányozás végett a fővámbizottsághoz fogja áttenni.

TÓZSDE

Május 9-én

A lej: Zürichben 250,00, Párisban, 915 Budapestben 340.

Kolozsvár. Változatlanul lanya volt a devizapiac. Az árak lefelé tendálnak. Az árfolyamok a következők:

Bécs 29-25—29-40, Prága 6-10—6-15, Budapest 325—330, Páris —00—00—, Zürich 40-20—40-40, Newyork 206-00—207-00, London 1005—1010, Milánó 8-55—8-60.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 12318—123-18, Amsterdam 207-80—207-80, Newyork 516-77—516-77, London 2506-00—2507-50, Páris 2695-00—2695-00, Milánó 2122-50—2122-50, Prága 1530-00—1530-00, Budapest 72-50—72-50, Belgrád 835-00—835-00, Bukarest 250-00—250-00, Varsó 99-50—99-50, Bécs 72-75—72-75.

Bukarest. Devizák: Páris —, Berlin —, London 1009, Newyork 209-00, Róma 8-58 Zürich 40-35, Bécs 29-50, Prága 6-22.

Bukarest. Valuták: Napoleon 780-00, márka 49-00, leva 140, török lira 105, font sterling 1010, francia frank 10-80, svájci frank 40-00, olasz lira 850, drachma 325-00, dinár 340-00, dollár 208-00, lengyel márka 39-00, osztrák korona 30-00, magyar korona 30-00, cseh korona 620.

Ha művészi kivitelű fa-, vas- vagy réz-

butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre és tekintse
sajnája az utat SZÉKELY ÉS RÉTI
KÖZVETLEN BÚTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. butorterméit,
asztalosok furniárszükségeit legolcsóbban itt szerezhetik be

Eau de Cologne

Kapható minden szakbavágó üzletben.

Fizetéképtelenség miatt

feltárlási áron alul, az összes

antik butorok,

kerülnek eladásra

GRATZ műkereskedés,

Piața Unirii 8.

Radolf Mosse 1192

Ki kell költözzünk!

Emiatt kénytelenek vagyunk
üzletünket teljesen feloszlatni.

Oriási
szövet-, selyem-, vászon-
és mosóáru-raktárunkat
még eddig nem léte-
zett olcsó árakban
elárusítjuk.

**Heller,
Weisz &
Molnár**

divatáruháza, Cluj,
Cal. Reg. Ferdinand 6.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

A színházi iroda közleményei

Haláltánc — Tárayval. A világirodalom egyik legtekélyesebb darabja kerül színre Táray Ferenc vendégszínházával hétfőn ésszerdán.

Krizantém. A jövő hét kiemelkedő eseménye lesz a Krizantém bemutatója. Karácsonyi Ili első premierje a Krizantém lesz.

Körösladányi telepítikus mutatványai iránt óriási az érdeklődés. Ujra eleven és lázas az a tömegérzés, mellyel a szuggesztív mutatványokat végigbiserte a közönség. Már kijelentés, hogy rengeteg ember fogja csodálni ezeket a sehol nem látott kísérleteket.

Magyar Színház heti műsora

Vasárnap d. u. fél 4-kor: Kék mazur (Karácsonyi Ili-vel és Neményi Lilivel Mérsékelte helyárrakkal, sorozat 196)

Vasárnap este fél 8-kor: Leányvásár (Uj szereposztással, Karácsonyi Ili-vel, Neményi Lilivel, Napi barlet 116 sz. B, sorozat 19)

Vasárnap este háromnegyed 11-kor: Körösladányi telepítikus és szuggesztív mutatványai (Sorozatszám 194)

Hétfő este fél 8 kor: Haláltánc (Táray Ferenc vendégszínházával. Ujdínság, előszór. Premierbörlet 53 szám, sorozat 199)

Hétfő est. fél 11 kor: Körösladányi telepítikus és szuggesztív mutatványai (Sorozat 197)

Kedd: Tavi-ta (Sánder Erzs. kamaranékesnő vendégszínházával, Jean Bubescu karnagy, mint vendég, Szabó Zoltán fellépésével, mérsékelt emelt helyárrakkal, premierbörlet 57 sz. Sorozatszám 200)

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó. Vasárnap, május 10. A farkasok csodája. Hatalmas történelmi dráma, 12 felvonás. A XV. századból. A francia nép hősi legendája. Főszerepben Yvonne Sergyil, Romuald Joube és Gaston Modot.

Hétfő, május 11. *Indiai szerelem és bosszu.* Grandiozus szalondráma 6 felvonás Főszerepben Kovanko Nathali, Jean Angello és coline.

Uránia-mozgó. Vasárnap, május 10. Az orosz-lánfejű ember, II. rész, 10 felvonásban. Utolsó és legérdekesebb rész. Szenzációs kalanddrama. Főszerepben Jack Perrin.

Hétfő, május 11. *20.000 mérföld a tenger alatt.* Bűnügyi dráma 6 felv. Jules Verne regénye utána. Főszerepben a legnagyobb francia művészek.

Apolló-mozgó. Vasárnap, május 10. és hétfő május 11. *Vadember leánya.* Bűnügyi dráma 5 felvonásban. Főszerepben Pearl With.

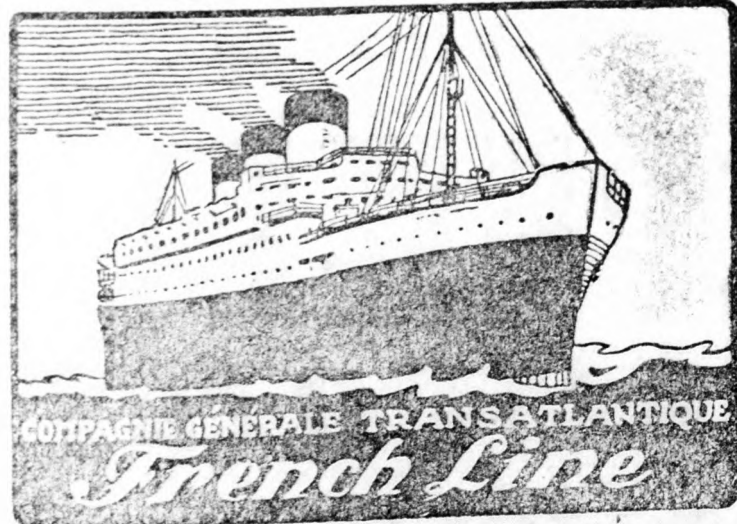
Nagy harisnyahét

a „**PARISIEN**”
áruházban.

Férfi és női harisnyák, gyerekzoknik és mindenféle kötött áru a legolcsóbb árban lesz kiárusítva.

Minden vevő ingyen sorsjegyet kap!

Huzás május 25-én.

Luxusutazás — Gyorsutvonalak a francia kikötőkből:

New-York — Canada
Cuba — Mexiko
Venezuela - Haiti - Antillák
Marocco - Algir - Tunisz
és más kikötőkbe.

Információkkal és jegyekkel szolgál:

„**SARNIA**” S. A. Bucurest.
Pasagiul Comédia
Távírárcim: Transatbuc.
R. Nr. 2590

SPORT

A francia tenniszesezők győztek a Dawis-kupaért folyó küzdelemben a magyarok felett

Május 12-én lesz a román-dán küzdelem Londonban

(Cluj-Kolozsvár, május 9. Az Uj Kelet tudósítójától.) Óriási érdeklődés nyilvánul meg a legklasszikusabb vándordíjért, a Dawis-kupaért folyó küzdelem iránt. A küzdelmek sorát a magyarok nyitották meg. A sors mindjárt az első fordulóban a kontinens legjobb tenniszesezőivel, a franciákkal, hozta össze őket és így már a sorsolásnál nyilvánvalóvá vált, hogy a magyarok nem jutnak tovább az első fordulónál. Ez meg is történt.

Nagy érdeklődés nyilvánult meg a franciák budapesti bemutatkozása elé. Különösen a világbajnok Borotra játékára volt kíváncsi. Az első nap Borotra a kitűnő Takácsossal találkozott és győnyörű küzdelem után nagy fölényrel győzött. Kehrling ellenfele Lacoste volt, akitől ugyancsak vereséget szenvedett. Kehrling egyébként súlyos bronchitisszel küzdve játszott és ez némileg menti vereségét. Mai találkozása Borotrával igen nagy érdeklődésre tart számot.

Részletes eredmények:

A mérkőzések a margitszigeti pályán folytak le.

Férfi egyes: Borotra—Takács 6—3, 6—2, 6—1. Kehrling—Lacoste 6—3, 6—3, 6—3.

Különösen a Borotra—Takács-párti volt igen szép. Takács teljes formáját kijátszotta és ennek ellenére kikapott.

Itt említjük meg, hogy május 12—15-ig terjedő időben játszik le Londonban a román-dán küzdelmet. Hogy miért választották London-t a mérkőzés színhelyül nem tudni, valószínűleg azonban, hogy a tenniszesezőink — tekintettel, hogy ők voltak a választók — deficit-től tartottak és nem merték Bukarestben megrendezni.

Román részről Misu és dr. Lupp (Arad) lesznek Dánia ellenfelei. Mindketten Londonban vannak már, ahol traininget vesznek és nagyban készülődnek a találkozóra.

Mi lesz ma?

Kolozsvárt a Haggibbor játszik a marosvásárhelyi CFR kitűnő csapatával a nagypályán. A CFR-pályán pedig tréningjellegű barátságos mérkőzések lesznek a KAC—KKASÉ és a CFR—KMTE. csapatai között. A Haggibbor—CFR. mérkőzés bírója: Pop Juon.

Nagyváradon Kolozsvár válogatott csapata játszik az ottani válogatottal. Kolozsvár második garnitúrája Nagyszébenben játszik, hogy revánsot vegyen a múlt héten szenvedett vereségért.

Bukarestben a Kinizsi vendégszerepel a Juventus ellen. A mérkőzést Nagy Lajos vezeti.

Brassóban a temesvári TAC játszik a Brasoviával.

Aradon és a többi helyeken bajnokiak lesznek.

Budapesten a Bolton—Vanderes játszik az MTK-val.

MTK—NSC 2:1 (2:1). A Kolozsvárt járt NSC csapata minimális vereséget szenvedett a bajnoksapat MTK-tól. A mérkőzésnek szomorú következménye is van. Ruck, a kitűnő half

összeütközött Orthal, miközben lábát törte. Érdekes, hogy Dizsinszky a Viktória szélsője, akitnek tudvalevőleg a Victoria—NSC mérkőzésen eltört a lába, lábátörése Ruck-al történt összefutása alkalmával történt.

Könyvelmes tartós munkát készít
KOHÁNYI kárpitos
Str. G. Baritiu (Malom-u.) 12

Hölgyeim! Óriási választék szalmakalapokban és nyári ujdonságokban. Feltűnő olcsó kirakati árak.
"IDEAL"
Kalapszalom, Cluj, Reg. Ferdinand 8. (Golyáruházzal szemben). Feltűnő olcsó árak. Átalakításokat modellek után vállalunk.

A nyári divat legszebb anyagai megérkeztek!
Schottis crepe de chinek
" marocainek
" nyersselymek
" etaminok
" epongeok
Eredeti schweizi himzett grenadinok.
Fehér
köppenselymek és szövetek nagy választékban.
Grünwald és Steiner
női divatkülönlegességek áruháza, Cluj, Piata Unirii No 12. Telefon 961.

Olcsóbb, mint bárhol!
Berlini női és férfi fűzők lej 700
Nagy választék játéktárgyakban, billiárdbábukon stb. stb. Egyedüli beszerzési rorrás a régi és megbízható **Hermann Bernstein cégnél**
Bucure ti, Calea Rahovei 3.
Szállítás utánvettell

Mindenhol csak eredeli CZELL-sört és LUTHER-sört kérjen.
Telefon 516
Mosse 1155
Főraktár
Ciment, Dukasz & Tsa cégnél
Cluj, Str. Bucovina (v. Munkácsy-u.) 28

25 május 11
G
Magyar bözet
erva
melyeknek sor-
rák, illetve a
teljesen elérte
ez a kiegyen-
gérlette azt a
pénzrendszert
1: 10.000 lenne,
egységét. Ezt a
nem lenne cél-
ge lenne az új
arország közötti
a kormány ke-
lebbi miniszter-
yává fogja tenni
tartja, hogy az
remtése mellett
gy akciót akar
vény ellen. Bu-
gustoresc helyi-
rtottak több vi-
Az értekezleten
nyel foglalkoz-
attak arra, hogy
mint 10 ezer
enciájában, amit
tétlenül. Külön-
gy megindítandó
hogy küldött-
oz és kérni fog-
déseinek módo-
szerveik utján e
a képviselőház-
teit a hétfő este
ten fogják meg-
n exportvámjá-
restből jelentik:
és kereskedelem-
jelent egy kül-
terjesztett a mi-
gy a szabaddá
illetékét szállit-
tegyek szabaddá
miniszter kijelen-
sajt vámját ki-
pitják meg, ami
ozó kérést illeti,
bizottsághoz fogja
E
arisban, 915 Buda-
nyha volt a deviza-
Az árfolyamok a
0—6:15, Budapest
Zürich 40:20—
0, London 1005—
Berlin 12318—
—207:80, Newyork
0—2507:50, Páris
2122:50—2122:50,
pest 72:50—72:50,
karest 250:00—
écs 72:75—72:75.
is —, Berlin
ork 209:00, Róma
), Prága 6:22.
leon 780:00, márka
font sterling 1010,
k 40:00, olasz lira
00, dollár 208:00,
rona 30:00, magyar

APRÓHIRDETESEK

szervi közléseknél egy szó 3-... vastagabb betűve 6 lej. Legtöbb apróhirdetés 30 lej. állástkeresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetéseik díja előre fizetendő.

27 éves izr. nőlel szeszgyári gépész állást keres. Cim: Bokor, Strada Sincsi No 3. 9013

Gözcseplő-garnitúrát 6, 8 és 10 HP., lehet magánjáró is, vételre keresek. Schedivetz Kálmán gépészmérnök, Timisoara IV. Strada Emanuel Gojdu No 13. 1819

Nationalkassa, irógép és stéla: ik eladók, Széputca 1. udvarban. 8991

Fizetünk

minden hirdetés árát magasabb árt valódi helyi gyöngyökért, briliáns és gyémánt

ékszeréért, arany, ezüst és platínát, valamint régi műfogakat világgiacl áron váltok be. Ezüst dísz tárgyakat és arany ékszereket a legjutányosabban árusítok VÁZSONYI - Cluj Reg. Ferdinaud 17. Transsylvania - szálloda épületében.

Értesítés. A buziási Goldschmidt-féle kóser vendéglő vezetését átvettem és ez szigorúan orthodox kóserül lesz vezetve. - Freuholz. 9002

Értesítés

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy vendéglőmet május hó 25-én megnyitom. Kérem továbbra is szíves pártfogásukat. Tisztelettel Grün Zsigmond, Sain Georgiu Roman.

Urleány házhoz van ajánlkozok. Otthon is vállal munkát. Cim a kiadóhatalban. 8903

Vaságyakat korbázak és intézetek részére, üzleti célredőnyök, gépes napellenzőket és önműködő épület és műlakatos munkákat legelőszöbban szállít

Izsák Antal lakatos, Cluj, Str. Gh. Baritiu No 12. (volt Malou utca) R. Mosse 1211

100 leierért

1.500.000 leies ingatlan! Nem reklám, hanem tény és valóság.

Népjóléti, belügy- és pénzügyminiszteri együttes jóváhagyással engedélyezett sorsolás útján való értékesítés, húzása napja visszavonhatatlanul 1925. év augusztus 1-én.

Cluj vasútállomása mellett, százados akác-fákkal övezett 2 katasztrális hold és 389 □-öl területen:

I. 4 szoba konyhás, fürdőszobás s mellék-helyiségekből álló két verandás udvarház.

II. egy két szoba konyhás és egy 4 szoba konyhás személyzeti ház (köépületek szintén).

III. 40 drb. jószágra istálló, kocsiszin stb. Telekfelell villanyvilágítással ellátva. Sorsjegyek kaphatók pénzügyminiszterknél, bizományosoknál.

Főbizományos: Közhasznu Tkp. Rt. Cluj, Calea Victoriei (v. Kossuth L) 3., ahol a pénz előzetes beküldése ellenében postai rendelések is eszközölhetők.

Hilközségek!

Gabella-jegyeket tekeresekben és tömbökben, különböző színekben legelőszöbban készíti Bolyai-nyomda Rt. Targu-Mures rotái és jegynyomó üzeme. - Kérjen mintázott árajánlatot.

Papirzacskók

fűszer és cukorka-üzletek, gyógyszerárak, valamint kalaposok részére egyszerű és legújabb kiviteben kaphatók és készíthetők. Ugyanott munkalányok felvételnek. N A D L E R, Calea Dorobanilor 16. 8994

HUNWALD

Cluj, Str. Vlahuja (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 147

Üvegcsiszoló-és tükrőgyár Táblaüveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás tükrök újrafoncsorozása 100

Uriszoba berendezést, teljesen jókarban levőt, megvetelre keresek. Cim: Lid Express, Str. Memorandului 24.

Engros-üzletnek vagy irodának alkalmas, centrumban felelő helyiség nagy rakárhelyiséggel kedvező feltételek mellett kiadó Cim a kiadóhatalban. 9004

Kiadók üzeme, raktárak és üzletek megfelell helyiségek, Str. Tudor Vladimirescu (v. Mikos Kelemen-utca) 17. sz.

Valódi perzsaszőnyegeg

nagy választékban Rosenberg I. régiségkereskedőnél Cluj, Str. Memorandului 25. (v. Unio-utca) Telefon 76. Antik könyvszekrény sürgősen eladó. Rador 2639

Vendéglősök!

Kávésok!

Kiköltözés miatt sürgősen

kényszereladásra kerülnek vendéglői és kávéházi felszerelések.

Árjegyzék:

Table listing various items and prices: Boros palack, hiteles 1 ltr. Lej 27.-; Boros palack, hiteles 0.5 ltr. 21.-; Boros palack, hiteles 1/4 ltr. 14.-; Boros palack, hiteles 0.1 ltr. 9.-; Salon sörös pohár, hiteles 0.3 ltr. 18.-; Salon sörös pohár, hiteles 0.2 ltr. 15.-; Csiszolt füles sörös pohár, hiteles 0.5 ltr. 24.-; Csiszolt füles sörös pohár, hiteles 0.3 ltr. 19.-; Kávéházi vizes pohár, metszett 5.50; boros 4.50; pezsgős 5.-; dessert boros pohár, metszett 13.50; Metszett vizes pohár 8.-; boros 6.20; Service vizes pohár 12.-; boros 10.-; Vizes kancsó 27.-; Kristályváza 20 cm. 19.-; 25 cm. 26.-; Pálinkás pohár, hiteles, 2 cl. 6.-; Pálinkás pohár, hiteles, 5 cl. 7.50; 6 személyes, dusan csiszolt pohárkészlet, 24 részes Lej 366.--

Francia „Baccarat“ és az összes többi üvegkészletek mélyen leszállított áron.

FISCHER

üvegüzlet - Cluj

Szerkesztőség hivatal és ny... Cluj-Kolozsvár, S... L. Pop. (Brassai-... Telefon: Szerke... és kiadóhivatal... Zs. N. Sz. -... kéziratok kizár... szerkesztőséghe... zendők. Kézrato... adunk viss

1925 május 11

Lehajtom fe... szememmel bele... forrósága marja... így szédülő fej... tani, megszépíte... nagyobb ez az i... södik a mélység... száját előttem, I... minden gondolk... tartó romániai... igazságtalanságn... jogsérelem esett... maró és a vért... egy uj sárga fe... süvegről, amely... egyszer ránk, h... halandóktól, hog... és a többi emi... sárga folt ahhoz... Anghelescu mini... kunkra? Milyen... mellünkön azt a... láztatás helyett... uj iskolatörvénye... Az uj iskola... tettek a parlame... sággal katasztróf... gekre. Am, mig... készülő törvény... - a fokozott sé... Van egy mon... amelyhez fogható... nem irtak le ról... zete 35. cikkéne... hangzik: „Pent... este limba sta... azt jelenti: „A zsidó ta

A miniszter ezt... gesnek leírni, m... ben azirant inté... iskolákban, amel... akiknek anyanye... adási nyelv le... pontnak kedvez... vényjavaslat a z... ezt? Nem mond... nem tanulhat a... milyen nyelven... a zsidó tanulók... A napokban... vita tárgyát kép... tétele. Az egyik... mondotta: „Ura... igazságot, amely... ol“. Amit Angh... véghez visz, az r... földnek, egész E... fölöttébb humore... akarja megállap... nyelvét?“ Az első pilla... meggondolás, me... más az érzése, politikai baklövés... állunk szemben... gokat, a régi ar... „Auch ich wür... mein wäre.“ E... menne az én r... De itt nem... ből teljességgel... levőleg legfőbb... ez, hanem a zsid... szedés szimbólum... a rövid mondat